

# Orígens "Memòria ingènua"

Llibre escrit per Alfons Balcells Gorina (1915-2002), publicat per l'editorial La Formiga d'Or.

24/12/2010

El 28 de juny de 1914, a Sarajevo, Gavrilo Princip va assassinar Francesc Ferran d'Habsburg, hereu del tron d'Àustria i Hongria, i la seva esposa, Sofia de Hohenberg. Els ànims, ja calents de temps abans a tot Europa, s'escalfaren encara més. Un mes després, el 28 de juliol, l'imperi declarava la guerra a Sèrbia,

considerant-la instigadora corporativa del magnicidi. L'endemà, 29, Rússia, la gran protectora dels eslaus, feia mobilitzar totes les tropes. Alemanya, el 31, reunia les seves, i al cap d'unes hores, França, espantada, feia el mateix. L'1 d'agost es desfermaven les declaracions de guerra, i el dia 2 Alemanya envaïa Luxemburg, camí de París. De poc serviren els clams desesperats de Pius X, des del llit on s'estava morint.

Més a prop de casa nostra, la situació no era tampoc de gaire pau, tot i que el cinc d'agost, amb l'oposició de Romanones, Eduardo Dato va declarar de seguida la neutralitat d'Espanya en el conflicte europeu.

Vana pretensió, quan aquí es covava, també de feia temps, una altra guerra, de moment encara soterrada.

El règim espanyol estava abocat a la crisi final de la restauració iniciada el 1876. S'havien aprofundit fins a

l'extrem les diferències entre l'Espanya real i l'oficial. Els governs de Madrid se succeïen ràpidament, rellevant-se Dato, Romanones i García Prieto, i de poc serviria que, ja l'any 1918, el govern de Maura fos un govern de concentració, amb Cambó com a ministre de foment.

El sis d'abril de 1914, s'havia creat la Mancomunitat de Catalunya, i Enric Prat de la Riba havia començat a posar en marxa el seu projecte de país, intentant desmarcar les quatre províncies catalanes del desastre general. Era, com deia *La Vanguardia* del 28 de gener de 1915, amb el llenguatge alambicat que aleshores li era característic, «la expresión de que un ser vivo adquiere conciencia de sí mismo y tiene valor para luchar por su propio existir». El projecte autonòmic català va desfermar, però, suspicàcies des del centre, i també intents d'emulació de les altres comunitats històriques de l'Estat. A

Madrid sobretot, els catalans continuaven desvetllant malsons, i la capital d'Espanya redescobrí la seva secular vocació centralista.

El “projecte català” arribava massa tard. Les atribucions de la Mancomunitat no permetien gaires possibilitats de maniobra, i la situació social, aquí, insostenible de temps abans, també desembocaria en una vaga general i salvatge, amb intervenció de l'exèrcit i tot, el mes d'agost de 1917, i es repetiria un any i mig després, del 24 al 31 de març de 1919, en aquest cas més circumscrita a Barcelona, arran del conflicte de La Canadiense. Ja havia mort Prat de la Riba. Hi hagué estat de guerra, féu fallida el Banc de Barcelona, aparegueren els pistolers, i el soroll de sabres era cada cop més audible.

El trencament social i polític era irreversible.

.....

pdf | document generat  
automàticament des de [https://  
dev.opusdei.org/ca-ad/article/origens-  
memoria-ingenua/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/origens-memoria-ingenua/) (24/08/2025)